СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 23. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 30 січня 1933. VOL. XLI. No. 23. Jersey City, N. J., Monday, January 30, 1933. THREE CENTS.

ФИЛИПИНЦІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ДАЛЬШОЇ БОРОТЬБИ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ

МАНІЛЯ. — Мануель Квезон, президент филипинського сенату, є здеклярованим противником закона про незалежність Филипин, ухваленого конґресом. З того вносять, що той закон не буде принятий филипинським сенатом, а може перейти хіба тільки в другій палаті леґіслятури.

Якби той закон предложено загалови до вирішення шляхом плебісциту, то можливо, що він перейшов би, бо нарід боїться, щоби згодом не ухвалено в конґресі ще гіршого закона.

Преса є поділена щодо цього закона. Одна половина є за приняття, а друга проти цього. Цілий край є схвильований. Правдоподібно закон не буде принятий і Филипинці зачнуть орґанізувати нову кампанію за добуття незалежности.

ОЩАДНОСТИ РУЗВЕЛТА.

ВОРМ СПРІНҐС (Джорджія). — Нововибраний президент Рузвелт, котрий перебуває тут на ліченню і відпочинку, заповідає, що, обнявши владу, він приступить до негайного заведення деяких ощадностей. Злучить деякі бюра, зменшить число урядовців та залишить виконувати деякі функції. А крім того буде старатися, щоби деякі уряди побирали за свою роботу належитости і в той спосіб самі себе оплачували.

СКОРОТИЛИ ФОНДИ НА ФОРСУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — На форсування прогибіції призначено $8,440,000, себто зменшено фонди у порівнанню з минулим роком на 10%. Заказано теж прогибіційним аґентам підслухувати телефонічні розмови, бути донощиками й купувати алькогольні напитки на те, щоби потім видавати тих, що їх продавали.

ФОРД ПРО СТРАЙК.

ДІТРОЙТ. — Кажуть, що Генри Форд, як дізнався про робітничий страйк у „Бріґс Менуфектюрінґ Компані", заявив, що цей страйк є викликаний банкирами.

Разом з тим він, кажуть, дав ультимат згаданій компанії, яка виробляє складові части до Фордових автомобілів, що коли вона не буде доставляти артикулів до 48 годин, він зірве контракт і сам вироблятиме ті артикули, З того заключають, що робітникам буде піднесена заробітна платня та страйк буде покінчений. Компанія вже навіть проголосила, що годиться на певну підвишку.

ПЕРЕРАХОВУВАТИМУТЬ ГОЛОСИ ВІДДАНІ ПРИ ВИБОРІ МЕЙОРА.

НЮ ЙОРК. — Зприводу викриття великих виборчих надужить при виборі теперішнього мейора треба буде ще раз перечисляти віддані при виборах голоси.

РУЗВЕЛТ МАТИМЕ ПЛИВАЛЬНЮ.

ВАШИНҐТОН. — Призначено $50,000 на зміни в урядженню Білого Дому, як у нім засяде нововибраний президент. Таку саму суму призначувано й для інших президентів, як для Гардінґа, Кулиджа чи Гувера, як вони приходили до влади. З призначених тепер грошей побудують для Рузвелта пливальню, а також відступлять для його вжитку яхт.

ПРОЩАЛЬНА БЕСІДА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер виголосить свою останню промову дня 13 лютого, на святі Лінкольна, в Ню Йорку. Бенкет буде влаштований заходами „Нешенел Ріпобликен Клоб оф Ню Йорк". Гувер говоритиме про заграничну політику, міжнародні довги й економічну програму.

ОПЛАЧУЄ ГОЛЯРА З ВЛАСНОЇ КИШЕНІ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джеймс Гемилтон Луіс з Ілінойс написав до „Ди Ню Йорк Таймс" лист, у якім відповідає на заміти репортера щодо того, що за голення і стриження сенаторів податковці платять річно коло $10,000. Луіс каже, що репортер згадував за одного сенатора з бородою і обчислив, скільки то край платить за ту бороду. Сенатор Луіс подає, що тільки він один носить у сенаті бороду, але не користає ніколи з сенатської голярні, а оплачує підстриження бороди і стриження волося з власної кишені.

НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК. — Місіс Кері Гуґенгайм, що померла 5 січня, записала $25,000 на охорону звірят перед знущанням, а $81,000 на ріжні гуманітарні ціли.

ПРОТИ БОНУСА.

НЮ ЙОРК. — Злучено „Нешенел Коміті еґенст ди пріпеймент оф бонус" з „Нешенел Економі Ліґ" в одну орґанізацію, яка обеднує тих ветеранів, що є проти виплати бонуса в готівці, як теж проти виплати допомоги тим ветеранам, які не були на війні ушкоджені. Орґанізація нараховує до 200,000 членів. Такою акцією хочуть допомогти державі позбутися частини того величезного видатку, який видається на допомогу ветеранам.

УЧНІ СТАНУЛИ В ОБОРОНІ СВОГО ВЧИТЕЛЯ.

У селі Красноставцях коло Снятина вибух страйк учеників 4-тої кляси місцевої вселюдної школи. Причиною страйку було перенесення учителя Володимира Струця з Красноставець до келецького воєвідства. Дня 21. жовтня м. р. відбулося прощання учителя Струця. Коли після прощальної врочистости вчителька візвала діти повернутись до кляс на дальшу науку, ученики 4-тої кляси заявили, що з огляду на відхід учителя Струця вони до школи ходити не будуть, і вийшли остентаційно зі школи. Подаючи цю вістку, краківський „Курер Ілюстровани" пише, що Струць був відомим українським націоналістом і мав великий вплив на сільську молодь. Зокрема відносився ворожо до учительок Польок, приділюваних до школи в Красноставцях. Одна з цих учительок, боючися нічного нападу, замешкала в сусідньому селі Задубрівцях, звідки щоденно приїздила до Красноставець.

В ПОГОНІ ЗА ПРАЦЕЮ.

Безробіття, це звичайне, щоденне явище сучасної доби. Свого часу в українських колах Львова велику сензацію викликав був факт, що Українка, абсольвентка фільософії, подалася на посаду... каменичного сторожа. Та в чеському місті Сляні склалалася куди більша сензація. На опорожнену посаду терціяна тамошньої торговельної школи розписали конкурс. В дуже короткому часі вплинули 200 подань, а між ними 11 від докторів фільософії і права та 2 просьби професорів середніх шкіл. Це найкращий показчик того, які важкі часи тепер переживаємо.

НЕЗВИЧАЙНИЙ СТРАЙК ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

В Айдельштедт біля Альтони, в Німеччині, вибух страйк шкільних дітей зприводу дороги, що веде до школи. Ця дорога повна вибоїв і болота, так, що в часі непогоди просто важко дістатися до школи. Поліція арештувала 10 батьків дітей, які збунтувались, а батьки заявили, що таким оригінальним страйком дітей хотіли звернути увагу влади на поганий стан дороги.

СЛІПІ МАШИНІСТКИ.

Англійський інститут опіки над сліпими відчинив у Лондоні бюро, де вчать писати на машинках виключно молоді сліпі дівчата. Є там і бібліотека з книжками для сліпих і з музичними партитурами системи Брайля, приблизно 800,000 томів.

ЗАМОК „МУШКЕТЕРІВ" НА ЛІЦИТАЦІЇ.

Цими днями продали у Франції на ліцитації історичний замок Артаніяна, одного з головних героїв повісти Дюма „Три мушкетери". Замок мав прегарну історичну збірку, образи, ґобеліни, меблі. Хоч із замком звязаний романтичний чар молодих літ, які провів там Артаніян і його положення прегарне, аматорів на нього було мало. Його продали за 250,000 фр. якомусь купцеви, що оберне будинок на дуже практичну ціль: якісь склади.

ПОЛЬСЬКА ВЧИТЕЛЬКА БУКОМ СИЛУЄ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ МОЛИТВИ.

Громадянин Василь Одноріг з Добрян біля Щирця, львівського повіту, подає: Дня 14. грудня 1932 учителька Клімашевська приказала українським дітям говорити польські молитви. Донечка Однорога, Анна, цього приказу не виконала і за це вчителька збила її буком так, що має синці.

НІЧНА ПРОГУЛЬКА ПЯНИХ ПРОФЕСОРІВ.

На днях читали ми в пресі, що два пани, вертаючись в ночі пяними, зробили для цілого Львова неабияку сензацію: казали себе везти бідному візникови по вулицях міста, а приїхавши на одну з менше важних вулиць, казали візникови злізти з кізла та задзвонити на сторожа, в той час, як самі затяли коні та гайда навколо Львова... Щойно над раном знайдено на одній з вулиць полишений візок зі змученими кіньми. Панове ці хотіли тільки забавитися та дати змогу забавитися позбавленому сензацій місту. От гарна забава!

СЛОВО КОМУНІСТ ОБИДЛИВЕ.

Перший раз у Канаді внесено до суду позов за обиду чести словом „комуніст". Обвинуваченим є редактор ґазети „Саскачеванський Ліберал", В. Кер, котрий перепавшого кандидата в алдермани, д-ра Роса, назвав комуністом.

Суд буде мати до вирішення цікаву справу.

РОСІЯНКА НІМЕЦЬКИМ ДЕТЕКТИВОМ.

У Ризі заповіла прилюдний відчит п. С. Крижановська-Проппер, донька покійного редактора - видавця „Біржевих Відомостей". Доля цієї жінки небуденна. У Берліні 1929 р., коли вона шукала праці, звернула увагу на часописне оголошення від президії поліції. Шукали „дами, що малаб дані для надзору". Юрба жінок заповнила коридорі будинку, де урядує поліція. Виявилося, що шукають учениці-аґентки. Цю посаду приняла панна Проппер і працювала три роки під проводом чільного комісаря-специяліста. Вона почала практикутати як детектив у ріжних великих крамницях і навчилась фаху, про який ніколи не мріяла.

ЩЕ ОДИН ПОКАЯНИЙ.

Ґенеральний державний прокуратор СРСР оголосив у пресі заяву, в якій виправдує себе з деяких „основних помилок супроти комуністичної ідеольоґії". Він видав недавно книжку „Про революційне право" і критика правовірних комуністів виказала йому ріжні „ухили". Криленко заявляє, що виною його помилок є — видавці і погана коректа.

ЗЛОВЖИВАННЯ ГРОМАДСЬКИМ ГРОШЕМ.

Громадський секретар у Новиці, пот. Калуш, І. Кучерак, так господарив, що переведена на днях контроля стяганих ним податків та інших державних належитостей виказала поважний недобір. Між іншим на шкоду самого тільки ПЗУВ спроневірив він понад 1,000 зол.

ВЕРИҐІН БУДЕ ДЕПОРТОВАНИЙ.

Провідник канадійських духоборів, Веригін, який у Принс Алберт відсиджує 18 місяців тюрми за кривоприсягу, просив іміґраційні власти, щоб його не депортовано. Міністер іміґрації не прихилився до просьби Вериґіна і по відсидженню кари його відставлять до Росії.

На випадок депортації Вериґіна лідером духоборів мала би стати його мати.

СПАЛИВ ЖІНКУ Й ДИТИНУ ЗА АСЕКУРАЦІЮ.

В Овен Савнд, в Онтеріо, 23-літній Мелвіл Вілкі поповнив огидний злочин на своїй 20-літній жінці і піврічній дитині. Щоб узяти $1,000 асекурації по жінці, Вілкі обляв ґазоліною ліжко, на котрому спала мати з дитиною, і підпалив. Жінка й дитина згоріли, а злочинний муж і батько відповість перед судом за огидний морд.

ЧУЖИНЦІ У ПАРИЖІ.

Монпарнас, париська дільниця, де жиє найбільше чужинців, стає щораз кращим покажчиком европейської кризи. Французька преса звертає увагу, що ввесь характер цієї безжурної дільниці, де досі переливались гроші і де цілими днями та ночами волочились чужинці у безділлі, щораз більше зміняється. Щораз менше там рентієрів, знуджених аристократів, чужинних малярів, що роками чекали на великий день, коли покорять світ своїм виступом на якійсь виставі. Постійні відвідувачі ресторанчиків на Монпарнасі пересуваються систематично на окраїни міста. Малярські школи, яких там є кількадесять, щораз порожніші. Дуже характеристичне явище, що до незаможніх малярів, які часто за ціну обіду та вечері купували полотно та фарби, тепер зголошуються модельки самі, прохаючи праці. Вони готові годинами позувати за найскромнішу винагородду. Але вже й самі малярі думають над тим, чи не варт часом піти за радою, яку вони дають цим дівчатам: „Шукайте якоїсь практичнішої праці деінде".

„ОБИВАТЕЛЬСКЕ КАСИНО".

Калуські Поляки враз з Жидами та деякими Українцями заложили для витворення „вспулжиця" т. зв. „обивательске касино". Належать до нього такі Українці: нотар О. Д., його субститут М. М., сал. урядовець І. М., а навіть сам голова українського касинового товариства, п. Р. Зазначити треба, що нот. субститут п. М. з його дружиною довгує до українського касина 22 зол., а п. І. М. 29 зол., але до „обивательского касина" платять вкладки дуже точно.

І В СОВДЕПІЇ ЗАЛІЗНИЧІ РЕДУКЦІЇ.

Появився розпорядок народнього комісаря комунікації, Андреева, що заповідає значну редукцію залізничого персоналу. В дирекціях залізниць буде зредукованих 20 проц. працьовників, а в експльоатаційних районах до 15. проц. Редукції мають бути переведені в реченці до 20 січня 1933 року.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ ПРОТИ СМЕРТНОЇ КАРИ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Підчас засідання правничої комісії варшавського сойму українські посли внесли домагання про перегляд карних законів. Українці дамагалися, щоб кара смерти була знесена, а також щоби закон однаково трактував усі національности, що опинилися під Польщею. Тепер, наприклад, у законі визначено кару лише за зневагу польської нації, а української чи іншої нації не згадується. А в цьому питанню закони старої Австрії та навіть царської Росії були більше справедливі, бо в тих законах визначувано кару в однаковій мірі за зневагу кождої національности, що була в межах тих держав.

Крім того українські посли вказали ще на багато неясностей і неточностей в польськім карнім законі й домагалися їх поправки та вияснення. Разом з тим вони рішучо протестували проти дальшого істнування в Польщі наглих судів, які вже стають постійними судами, що роблять усі свої суворі ухвали на підставі спеціяльних розпорядків, а не основних законів держави. Очевидно, ніхто з польських послів не підтримав українського внеску й він провалився.

НЕ ЗНАЙШЛИ ВИНИ АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Передержавши в тяжких вязничних умовах майже чотири місяці в „Бриґідках" 12 Українців, польська влада нарешті змушена була їх звільнити з вязниці, бо не могла знайти вини арештованих. Таким чином вийшли на волю: Антін Крушельницький, Іван Возьний, Петро Козланюк, Кость Білинський, Василь Половчак, Сень Сородник та інші. Всі вони були арештовані 26 вересня 1932 року.

Шість інших, що були арештовані в той самий день, залишилися далі у вязниці, а слідча влада старається причіпити їм якусь вину, щоб поставити їх перед суд.

ПОЛЬЩА СТОЇТЬ НА ШИБЕНИЦЯХ.

ВАРШАВА (Польща). — Підчас дискусій над буджетом міністерства справедливости це міністерство про свою діяльність подало, між іншим, що в Польщі істнує 345 вязниць, які переповнені так, що вже годі когось примістити в них. Усього в них є 38,590 вязнів. Далі звіт виправдує необхідність заведення наглих судів, бо „становище Польщі було в 1931 році жалюгідне й небезпечне".

За останні 16 місяців у Польщі повішено 107 осіб. Навіть польські посли підкреслювали в своїх промовах, що властиво Польща тепер стоїть на шибеницях та наглих судах, що є далеке від нормального стану в державі. Наглі суди, як справедливо підкреслили промовці, не зменшили каригідних вчинків і нікого не залякали.

ЗНОВ КРІЗА ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ (Франція). — Парлямент більшістю голосів відкинув буджетовий проєкт уряду зменшити платню державним урядникам. Це привело до того, що уряд на чолі з премієр-міністром Бонкуром подався до димісії.

Франція знову в часах найтяжчої фінансово-економічної крізи опинилася без уряду. Згадують про кількох кандидатів на премієра, але ніхто не може сказати з певністю, хто ним буде. Все вказує на те, що кріза уряду затягнеться довше.

ЛІҐА НАЦІЙ ВИПРАВДУЄ КИТАЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Комісія Ліґи Націй, що розглядає справу Далекого Сходу приняла постанову, в якій виправдує Китай і вважає, що він не дав Японії причини виступати в Манджурії зі збройною рукою.

ТОЧАТЬСЯ БОЇ БІЛЯ КИТАЙСЬКОГО МУРУ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Біля проходів через китайський мур з північного Китаю в провінцію Джегол точаться бої між Китайцями та Японцями. В деяких місцях Китайці здобули часткові успіхи, але назагал Японці твердо стоять у захоплених ними позиціях.

ЯПОНІЯ ЧЕКАЄ ДАЛЬШИХ КРОКІВ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ТОКІЮ (Японія).—З урядових кол інформують пресу, що Японія далі стоїть на тому, що коли Ліґа Націй виступить активно проти інтересів Японії на Далекому Сході, то Японія виступить з Ліґи Націй. Тепер японський уряд чекає розвитку дальших подій у Лізі Націй, щоб зробити відповідні рішення.

Японія думає по виступленню з Ліґи Націй не вертати їй свого мандату на острови на Великому океані. Мандат цей Японія вважає винаґородою за її втрати в Світовій Війні.

ҐАЙДА ВТІК ДО ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Лідер чеських фашистів, ґенерал Ґайда, та його помічник Ґейдль зголосилися до югославянської поліції. Вони втікли з Чехословаччини після невдалого повстання фашистів у Брні. Чехословаччина домагається їх видачі, щоб поставити перед суд за бунт проти влади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1808.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАМІСЦЬ ЗАРАДИ РОЗСТРІЛИ

Коли які два-три роки тому появилися поважні признаки кризи й безробіття, всі сподівалися, що кріза скоро скінчиться, що незадовго знов розпічнуться роботи. Коли кріза перетревала рік, політичні, економічні й суспільні діячі були заклопотані, але вони старалися не проявляти цього заклопотання наверх, щоби справи ще більше не погіршити. Найбільше в цей спосіб піддержувала настрій адміністрація у Вашингтоні; вона просто перемінилася на бюро до збирання оптимістичних вісток. Всі неначе повторяли про стан краю маґічну фразу французького аптикаря: „Я з кождим днем і з кождою годиною поправляюся".

Багато людей далися здурити цею кампанією. Та скоро ставало майже всім ясно, що справа багато серіозніша, ніж здавалося, що вона вимагає шукання заради. Стали адміністрацію гостро критикувати за її бездільність. Як звичайно, критикувала її друга партія. Та коли ця партія добилася більшости в одній палаті конґресу, то вона могла звідти давати почин до шукання заради на крізу й безробіття. Та партія цього не зробила: адміністрацію вона критикувала кріпко, але для поправи лиха сама не робила ні кроку. Кріза ставала щораз гірша, безробіття зростало й зростало, а конґрес гаяв дорогий час на побічні справи, які не дотикали до самого зерна найголовнішого питання, питання кризи й безробіття.

Аж тепер, при кінці січня 1933 року, в конґресі нарешті появляється внесок, щоби розслідити докладно господарські лиха краю та знайти на них зараду. Сенат уже ухвалив резолюцію, предложену сенатором Гарисоном, і тепер такий розслід почнеться. Будуть слухати фінансістів, знавців торговлі, промислу, банковости, визначних фармерів, промисловців, залізничників, юнійних провідників, суспільних діячів та інших. Вислід цього розсліду не буде зужитий цим конґресом, бо він незадовго буде розпущений, але аж слідуючим, може хіба за рік. Це все показує, якого тяжкого прогріху супроти краю й людей допустився конґрес своєю справді струсиною політикою супроти кризи й безробіття.

Та хоча це пізно, все таки краще, що таке слідство почалось. Правда, слідство це тільки плянування, від якого до діл ще далека дорога. Але це всетаки початок діла, бо без розсліду й пляну й діла нема.

К. П.

ДИКТАТОР ПРОМОВИВ...

Саме на Різдво, 7 січня 1932 року, Сталін перервав свою вісімнацятьмісячну мовчанку й взяв слово в спільнім засіданні центрального комітету комуністичної партії та центральної контрольної комісії.

Кождий кулик хвалить своє болото. Отже не диво, що й Сталін у своїй промові не пожалів рожевої фарби для звеличення „досягнень пятирічки". Він заявив, що пятирічний плян виконано за 4 роки на 94%. Він хвалився, що в тяжкій індустрії (залізо, вугіль) плян навіть перевищено. Доказував, що в Радянськім Союзі нема безробітних, що платня для робітників зросла протягом чотирох років на 67%. „Рік за роком положення робітників і селян в СРСР поліпшується". Сталін доказував, що в Радянськім Союзі вже ніколи не буде індивідуального селянського господарства, бо, мовляв, „соціялістичне хліборобство" показало свою перевагу над індивідуальним, одноосібним господарством. Сталін вважає, що плян був би виконаний на цілих 100 відсотків, але цьому, мовляв, перешкодили імперіялісти. Через небезпеку війни на Далекому Сході комуністична влада мусіла витратити 3 міліярди рублів на виробництво зброї та амуніції. Большевицький диктатор гордо заявив, що Радянський Союз тепер не боїться закордонних імперіялістів, бо вони побачили підготованість радянської держави й мусять складати з СРСР пакти про ненапад.

Після цього гимну успіхам пятирічнього пляну Сталін проголосив перед своїми підлеглими новий пятирічний плян. Цей плян має розвиватися не таким швидким темпом як попередні. Радянські підприємства мають звернути увагу на продукцію предметів широкої потреби — одежі взуття, харчових продуктів і т. п. Сталін проголосив, що Радянський Союз, протягом першого пятирічнього пляну став з відсталої хліборобської країни державою великої модерної індустрії, яка стоїть нарівні або й вище інших капіталістичних країн світа.

Доля кожної абсолютистичної диктаторської системи одна: диктатори не чують і не стерплять суперечки від своїх підданих. Мовчанку цих підданих вони вважають за згоду. Піддані критикують мовчки, або в тісному колі найближчих своїх приятелів. Що можуть сказати радянські обивателі на цю промову Сталіна? А ось що: Сталін запевняє, що в його державі нема безробітних, а тимчасом він же завів **пашпортову систему,** як було за царя, щоб повиганяти з великих міст усіх безробітних. Дальша доля цих нещасних диктатора не турбує, аби вони лише зникли з Москви, Петербуга, Харкова й інших міст. Сталін пишається зростом робітничих платень в СРСР, але мудро мовчить про шалений **зріст цін** і упадок купної ціни радянських грошей. Реальна платня робітника в СРСР зменшилася на 40 до 60% проти 1928 року! Саме перед промовою Сталіна зменшено хлібні пайки для робітників, так, що найвища пайка є 200 грамів денно. Мешкань стало ще менше, тіснота страшна, мяса в містах і по селах майже не дістати, молоко в містах дають тільки дітям. Чи це „добробут" і „поліпшення", про яке говорить Сталін?

Сільське населення в Радянськім Союзі не може похвалитися своїми досягненнями. Що то за „досягнення", коли від 1928 до 1932 р. в СРСР **зменшилось** рогатої худоби з 70 міліонів на 40 міліонів; свиней з 26 міліонів на 10 міліонів; овець з 130 міліонів на 50 міліонів і т. д.! Площа посівів **зменшилась** і в 1932 ще на 1 міліон гектарів, отже проти 1930 р. на 2 міліони гектарів. Про те, **як засіяно,** Сталін вважав за відповідне для себе не говорити. Через „величезні успіхи" колективізації населення в СРСР сидить без хліба, а за цукор на вільному ринку платить 7 долярів за кільоґрам.

Проголосивши повну перемогу на всіх фронтах державно-капіталістичного будівництва, Сталін не забув згадати про **внутрішніх ворогів,** про „рештки ворожих кляс", що їх треба знищити цілком. До „ворожих кляс", само собою, належить **усе селянство,** отже та маса, що складає в СРСР понад 80% усієї людности. В Радянськім Союзі числиться коло 200,000 колективів. Але ці колгоспи борються за **продукт своєї праці** з неменшим завзяттям, як це робили селяни-одноосібняки. Не дурнож пишуть комуністи про панування „куркулів" у колективах: Як показує життя, селяни використовують колгоспи для боротьби проти комуністичної держави. Вони гноять і палять збіже, нищать худобу, щоби все це не дісталося комуністичній диктатурі. Перед диктатурою й тепер, після першої пятирічки, стоїть питання, хто переможе: чи комуністична партія, що йде проти живих глибоких інтересів селянства і робітництва, чи нарешті ті маси в слушний час скинуть з себе ярмо диктатури. Не даром же Сталін так підчеркує „праву небезпеку" в комуністичній партії й виключає з партії тих комуністів, що хотілиб помиритися з селянством.

„Дігнати й перегнати" капіталістичні країни — таке було гасло комуністичної партії на початку пятирічки. Безперечно, ціною величезних жертв людьми та їх майном Сталінови вдалось дігнати деякі промислові країни в теперішнім часі кризи, коли, наприклад, західня індустрія в західній Европі та в Америці працює ледви на 40% своєї спроможности. Але чи можна вважати цей стан за нормальний?

Тільки в одній точці має рацію Сталін: його „соціялістична держата" **дігнала й перегнала** всі европейські держави в **військовій індустрії.** Сталін отверто заявляє на ввесь світ, що „війна може вибухнути кождої хвилини, отже ми мусіли використати передишку, щоб узброїти себе". Через те, мовляв, комуністичний уряд не міг дати своїм робітникам і селянам хліба й товаріт, бо мусів витратити гроші на військо й на фабрики зброї. Ці заяви Сталіна багато говорять кождому, хто знає ідею червоної армії: адже ця армія має завдання понести на своїх баґнетах комуністичну революцію по цілім світі. Нема сумніву, що московська диктатура використає кожду сприятливу ситуацію на те, щоб обернути своє військо (яке нібито існує лише для оборони) для зачіпної війни там, де буде вважати за потрібне. Аероплянів, отруйних ґазів, рушниць, тенків, гармат і скорострілів большевицька армія має досить, а монопольне володіння пресою дає змогу диктаторській владі одурити народні маси щодо причин і характеру війни. Адже ж і в часі світової війни, як відомо, всі держави лише „оборонялись" і обвинувачували всіх противників в імперіялізмі.

Сталін заповів нову пятирічку. В країні неволі опозиція виявляється в сплетнях та в анекдотах. Один закордонний кореспондент пише з Москви, що радянські піддані переконані, що третьої пятирічки вже не буде. Чому? Бо, бачите, в СРСР засуджують лише на 10 років сидіти в тюрмі, а далі вже йде „найвища міра" — розстріл... Отже після десятьох років сподіваються радянські обивателі, що Сталін їх усіх поставить „під стіну", якщо вони не повимирають протягом двох пятирічок.

Диктатор говорить...

ДВА РОДИ КАРНОСТИ

Карність, або як кажуть по вченому, з латинського, „дисципліну", вважають основою виховання. Мовляв, як довго дитина нездисцилінована, так довго вона не є ще добре вихована. Як вона здисциплінована, як вона карна, вона вже вихована.

Під карністюж розуміли (й багато ще й досі розуміють) послух приказови. Приказав батько, чи хтось-там старший, дитині щось зробити, чи чого не робити, а дитина поступила після приказу, значить, дитина слухняна, значить, дитина добре вихована.

Були часи, що люди вдоволялися таким вихованням, а виховники більше не журилися, як тільки осягнули такий послух зі сторони своїх учеників. Та думаючі люди з часом доглянули, що таке добре виховання не все дає красні висліди в пізнішому життю вихованого. Бувають діти дуже гарно виховані, дуже слухняні, як довго вони молоді й дістають прикази від старших, а які не можуть заховуватися так, як треба, як вони підростуть, дозріють, стають жити своїм розумом. Як думаючі люди звернули на це увагу, тоді вже й недумаючі доглянули, що і їх досвід показує їм людей, які так довго заховуються добре, як довго стоять під орудою інших людей, а які заховуються, як люди без виховання, як злочинці, як тільки їх пустити на їх власну відповідальність. Показувалося, що це багато важніше, щоби людина вміла, як поступати, коли лишена радити сама собі, ніж слухати другого.

Стали люди з часом розріжняти дві карности, дві дисципліни, два послухи: послух приказови іззовні, себто послух чужій волі, та послух приказови з середини, послух власній волі.

Хоча ще й нині не пережилися старі поняття, але назагал думаючі люди вже вважають за здисципліновану не таку людину, що слухає сліпо інших, а таку людину, що вміє себе держати в послусі самій собі.

Коли люди вважали сліпий послух старшому за головну основу виховання, тоді люди вважали за добрі середники виховання всякі ті способи, що заставляють дитину слухати сліпо старших, родичів, учителів, чи інших наставників. А що в тих часах найкращим способом до осягнення послуху зовнішньому приказови вважалося кару, тому й кара це був головний засіб виховання. З того то й пішло, що в нас слово „карність" є так тісно звязане зі словом „кара".

Відколи люди стали звертати увагу не так на зовнішній послух, як на послух внутрішній, на розумне самочинне поступовання людини після розумних переконань, від того часу кара зійшла на другий плян. Можна сказати, при вихованню карної людини стали навіть понехувати кару, якщо ця кара ломала в людині здібність слухати себе, держати себе в карности.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ

Оповідання за Анценґрубером.

(2)

Старий з одним парубком ішов попереду. То був старий Гощак з сином Луцем. За ними ступав наймит, і кромі коси ніс в хустині горщок з молоком, хліб, сир, кусник сала, чісник і троха соли. Се на те, щоби по пару годинах роботи було чим покріпитися.

Оба Гощаки, батько й син, були дуже подібні. Оба були ледви середнього росту, оба плечисті, кремезні. Обом крутилося однакове волосся, лиш на голові одного біле, на голові другого чорне. Лице обох було округле, очи сині. У тата й у сина були однакові сливкуваті носи, однакі, троха загострені і стиснені уста. Ґлядячи на них, виринала думка, що як ті уста скажуть раз яке слово і замкнуться, то вже пропало, бо інше слово з них не вийде.

Кождий, хто тільки мав яку сіножатку, вибіг нині з усею своєю челядю косити. Не диво, що навкруги сіножати Гощака зароїлося косарями. Як до обійстя Гощака припирало обійстя Бокули, так і сіножати обох межували з собою. Між ними йшла тільки борозна, в якій вкопаний був граничний камяний стовпчик. Коли Гощаки прийшли на свою сіножать, на сіножати Бокули вже косили. З сего боку, що припирав до сіножати Гощака, косив сам Бокула і його наймит. На тім кінци сіножати Бокули, що припирав до сіножати Юречка, косила донька Бокули, Ганка. Хоч тепер вже цілком не було горячо, то кождий, хто мав сіножать, казав, що у нього тепер горячий час. Се значило, що коли би тепер прогайнував одну днину, то як прийдуть дощі, міг би втратити всю отаву. В такий то горячий час хапав косу і біг на сіножать кождий, хто лише вмів робити косою, хоч би се була дівка. Ганка косила як найліпший косар, тож і вона вийшла помагати батькови. Сусідна сіножать Юречків також не була без косарів. Зараз за межею, під котрою косила Ганка, косами махали на своїй сіножати Юречко і його син Кіндрат.

Коли Гощак з сином прийшли на свою сіножать, побачили, що їх довгий і худий сусід Бокула вже косить. Старий Гощак забурмотів поздоровлення. Таксамо бурмотанням відповів довгий і худий Бокула. Зараз пізнати було, що оба сусіди не дуже приятелюють з собою. Зате на поздоровлення молодого Гощака старий Бокула відповів дуже приязно. І його донька, хоч далеко була, бо по тім боці батькової сіножати, відповіла Луцеви, махаючи до нього рукою.

І Гощаки стали махати косами. Старий ішов перший, позад нього син, позаду наймит. Старий махав косою з добрим розмахом і посувався вперед так скоро, що відстань між сином і батьком стала поволи побільшатися, хоч Луцеви піт вже ціле лице залляв. Та раз старому Гощакови зробило збитка його власне завзяття. Покіс був йому завузкий. Він замахнувся більше від правої руки і в лівий бік не домахнув. Коса сховзлася по твердшім буряні і підскочила вгору, не докінчивши покоса. Біда хотіла, що саме тоді довгий і худий сусід підгострював брусиком свою косу і побачив пригоду Гощака. Він промовив до свого наймита.

— Чи ти бачив, як той старий немічник косою вимахує по воздусі? Він вже не має сили брати траву. Чого би йому пхатися на сіножать з косою?!

До Гощака Бокула крикнув:

— Чого ви, сусідо, мучитеся на ваші старі літа? Не маєте сина? Не маєте наймита? Ви лиш толочите траву. Не ліпшеб вам вже сидіти коло печи і дякувати Господеви, що маєте що їсти, самому не працюючи?

— Ага! — погадав собі старий Гощак. — Твоя донечка далаб мені їсти! Як не помиї, то смоли горячої!

— Чи вам не ліпше було би, як би тої роботи спекалися? — питав далі довгий і худий сусід.

— А для вас, як би ви спекалися вашої дівки, — відповів Гощак. — Знаю, що вам ліпше було би.

— Може моя дівка залиха для вашого хлопця? — спитав сусід.

— Дуже добра! — відповів Гощак злобно, лупаючи очима. — Мій Луць в такім віці, що для нього дуже добра кожда з краю.

Ся, не дуже приязна розмова замовкла і всі знов стали махати косами. Старий Гощак став значно випереджувати сина. Луць прийшов до голови по розум і пустив наймита, щоби він ступав за батьком. Сам Луць ішов позад наймита. Наймит потерпав, що господар буде ганьбити його, тож добував решток сил своїх, щоби ступати зараз за старим. Луць сильно приставав. Коли знов були під сіножатю сусіда, старий Гощак крикнув до Бокули, показуючи йому свого сина:

— Як би отсей був троха дужчий і косив так як я, то ми тут скоро були би гототі. Я пішов би до вас і поміг би вам. Та самі бачите, як вони оба далеко лишилися позаду. Виходить, що кождий з них накосить лиш по половині того, що я.

Коли старий Гощак говорив так до Бокули, його син Луць стояв, спертий на кісся, і сердито глядів у сторону на межі сіножатей Бокули і Юречка. На промежині ріс густий кущ євини. Зза куща визирав чорний фільцовий капелюх з широкими крисами. Луць знав, що такий капелюх має син Юречка, Кіндрат. Луць також знав, що той Кіндрат залицяється до Ганки Бокули. Тепер Луць дивився, що Ганка зробить. Коли й вона побачила капелюх, може й почула, як той Кіндрат кличе її, бо Луць так далеко не міг того чути, вона засторчила косу в землю, пішла до того корча євини і щезла за ним. Чорний капелюх то щезав за євиною, то знов показувався і не стояв на однім місци. Він то сюди, то туди плигав.

Не треба було бути дуже мудрим, щоби вгадати, чому той капелюх такий непосидющий. І Луць вгадав, що вони там за тим кущем цілуються. Коли по хвили дівчина вийшла зза євини і пішла назад до своєї коси, капелюх за євиною щез, на сіножати Юречка його син Кіндрат знов став махати косою. Луць Гощак почіхався за вухом, плюнув у руки, вихопив косу з землі і також став нею махати. По хвили старий Гощак гукнув на наймита, щоби приніс сніданок. Вони, як виходили з хати, тільки випили були по горнятку молока.

— Робота роботою, а закусити також треба, щоби була сила до тої роботи, — сказав старий, сідаючи і витягаючи руку по хліб.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Д. Д., Шікаґо, Ілл. — Дякуємо за прислані витинки з американських ґазет про концерт Українського Хору. Містимо дві найліпші рецензії. Але Ваш допис злишний, бо тільки передає дуже коротко те, що оброблене основніше в американській критичній оцінці. І злишний Ваш додаток: „Тепер уже ніяка „критика" з боку українського критика не зупинить це й вони ітимуть вперед і вперед". Це іти „вперед" відноситься мабуть до співаків хору і його діріґента. Коли так, то всі ми раді таким змаганням. Зате псує добре враження, яке викликують у кождого праця й успіхи хору, Ваша замітка про українську „критику". Бо коли ходить про критику української пісні, то під тим оглядом можна скорше й справедливіше писати про американську критику, беручи слово критика в лабках, ніж про критику такого Українця, котрий має приміром найвище музичне загальне знання, а крім того пізнав шляхом довголітніх студій ще й характер і цінности української пісні й знає добре твори українських композиторів, які є чужинцям здебільша цілком невідомі. І тому, коли грають мазурку Шопена чи кого іншого зі світових композиторів, чи співають пісню Шуберта, то американський критик музичний знає добре, як вона має бути віддана, але приміром про темпо коломийки він багато сказати не зуміє. За якийсь час, як музичний світ обзнакомиться добре з українською музичною культурою, тоді й чужинецькі музичні критики ставитимуть більші вимоги до тих, що виконують українську пісню. Та тим не хочемо і не думаємо ніяким чином зменшувати заслуг Українського Хору в Шікаґо. Тому саме, що ми дійсно цінимо цей хор, підносимо критичні замітки. Бо обовязком українських музичних критиків є дбати про те, щоби наша пісня виходила у цілій своїй чистоті, красі й величі. А ті, що співають, повинні бути хіба тільки вдячні за ті уваги, бо вони їм улекшують шлях до нових тріюмфів. А американські критики дадуть їм ще більше признання, коли заввважать, що співаки поступають і віддають ті пісні, за які здобували триюмфи, в ще більш досконалім виді.

UKRAINE'S CRY.

Come on all ye, young ones yet,
help me to rise!
For all that's above me is just
darkened skies.
Why must I wait and suffer
so long?
Have I made a mistake or have
I done wrong?
Come, lift me up and take me
away,
And then your Ukraine will be
free some day.
So, come my children yet, come
one and all,
Come, take me away, don't let
me fall.

Peter Sandusky,
Rochester, N. Y.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАША УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

Вже багато писалося про значіння нашої участи в Світовій Виставі в Шікаго. І вже мали ми нагоду запізнатися з пляном української вистави. І знаємо, що на те треба $50,000.

Зпочатку видавалося, що на таку важну справу як маніфестація нашої культури поплинуть жертви скоро й обильно. Та бачимо, що наступив застій, і як так далі піде, то вистави не буде.

З того приводу хочу сказати свою думку, не зі злої волі, не на те, щоби справі пошкодити, але щоби їй допомогти.

Наш нарід звик у всім дивитися на своїх провідників. Як вони повні посвяти і жертвенности, тоді й загал краще справу попирає, йдучи за провідниками.

Українська Громада в Шікаго діждалася великої й щасливої історичної хвилі, що веде провід у влаштуванню вистави, яка заманіфестує наш нарід і нашу культуру та наш поступ на Світовій Виставі. Виходило би з природи річи, що саме Шікаго повинно зложити, і то відразу, якнайбільшу жертву на таку велику й історичну ціль. Крім того відомо по всій еміґрації, що в Шікаго мають щастя жити наші найбогатші громадяни. Якжеж вони ставляться до цеї, не тільки льокальної, але загально-народньої справи? Де їх жертви? Де жертви громади, церкви й організацій?

Я певний, що як Шікаго поставиться до Вистави інакше, то інакше піде акція допомоги Виставі по інших громадах в Америці. Тоді й священики заговорять, і часописи писатимуть більше про це, а ті, що працюють, не відкажуться від жертви ще й на ту ціль. І наші головні запомогові організації, як У. Н. Союз, У. Р. Союз, Провидіння чи Народна Поміч, теж не відкажуть помочі.

Звертаю ще увагу на те, що треба при такій важній справі як Вистава відложити на бік усякі порахунки, які є між особами, партіями, організаціями чи церквами.

І замало хотіти влаштувати Виставу, але треба й вміти це зробити. Над тим треба теж добре подумати Комітетови і нам усім.

Але в першу чергу треба зложити фонди.

Г. Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

ДОБРЕ ГОСПОДАРИМО СВОЄЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

Який господар, така й господарка. І коли в нашім У. Н. Союзі є взірцевий порядок і організація розвивається, то видно, що маємо на чолі добрих господарів.

Завдяки щирим провідникам ми перевели в найтяжчих часах таку важну справу як реформа. Ті, що не роблять по кілька років і мусіли би втратити членство в У. Н. Союзі, найкраще розуміють той ратунок, що його приносить реформа. І тому нам треба тепер допомогти Головному Урядови всею силою, щоби ввести ту реформу в життя. Ми знаємо, що в кождім відділі трапиться один або й два члени з „червоним піднебінням", котрі лизнули дечого з червоних брошурок і кирнять проти реформи.

Хочуть баламутити членство тим, що, мовляв, новий рід обезпечення дорожчий.

Оті аґенти раді би запхати Союзовців до большевицької „Сури". Та Союзовці свідомі люди. Вони розуміють, що все, що зробив Головний Уряд, є зроблене для добра У. Н. Союза і його членів. І я певний, що всі ми подамо тепер Головному Урядови помічну руку, щоби та реформа була переведена.

Григорій Кічак.

РІДНА МОВА Й МИ.

Заболіло мене, коли я прочитав допис п. Баранюка. Жалко мені стало, як то пописуються деякі „лінґвісти", критикують п. Ляховича, а самі пишуть „жарґоном".

Таким „рідним жарґоном" є приміром уживане п. Баранюком слово „образовання". Це не є наше, українське, слово, а московське (кацапське). Вживали його тоді, коли ще на Україні кирилицею писали. В нашій рідній мові вживається на це слова „освіта". Не кажеться: „дати синови образовання", але „дати освіту".

Я сам навчився рідної мови на чужині. І не люблю, коли пишуть „жарґоном". Тому можна проти цього виступати, але треба мати у всім міру, особливо інтеліґентам, що забирають у таких справах голос.

Мені здається, що тому, що в нас, у порівнанню з іншими народами, ще так мало є дійсної інтеліґенції, тому ми себе так ненавидимо.

Інж. Савчук,
Ню Йорк, Н. Й.

ДО НАШИХ ХОРІВ, ЩО СПІВАЮТЬ НА РАДІО-СТАЦІЯХ.

Як тільки довідаюся, що десь має співати український хор на радіо, завжди слідкую за тим співом, бо тужу за українською піснею. Бував я у ріжних театрах і в ріжних краях, та наслухався всілякого співу, але все те не заступає мені моєї рідної пісні.

І тому саме так мене болить, коли чую, як ту пісню наші хори калічать. Правда, що з нашою піснею виступають звичайно аматори і від них годі вимагати щось досконалого. Але не мжна допускати до цього, щоби при їх співі затрачувалася наша чудова мелодія, щоби вона не віддавала того смутку, що рве за серце. Таж бувало як на селі заграє на скрипці сільський музика, то його гра душу виривала. А тут я чую часто не спів, а якісь хаотичні крики, які тільки денервують слухача.

Не гнівайтеся на мене, учителі чи діріґенти, і ви, співаки. Я кажу вам правду, що краще взагалі не виступати на радіо з українськими піснями, ніж їх співати так, як це доводиться часто чути. Виступаймо тоді, як є голоси і коли ви вивчили добре пісню, щоби

Наша пісня чарівна
Світом гомоніла
І кожному у серденьку
Славою бреніла.

Щоби сльозу витискала
І радість безмежну;
Тож мелодію тримаймо
Рідну і належну.

Дм. Захарчук.

З ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ У. Н. СОЮЗА.

Співчуття утраті У. Н. Союза з Рідного Краю.

Львів, дня 5. січня 1933.

До
Світлого Головного Виділу
Українського Народнього Союза
в Джерзи Сіти, Н. Дж.
Злуч. Держ.

Діткнені до глибини смертю визначного Громадянина й Члена Головного Уряду, бл. п. о. Володимира Сполітакевича, складаємо Хвальному Українському Народньому Союзови наше щире співчуття:

Головна Управа Рідної Школи:

ТОМУ СУМНІ МОЇ ВІРШІ.

Ви бажаєте пісні палкої, як огень,
Чарівної, як сон ще сплячої весни,
Як музику анґелів, як перший весни [день
„Ох, війни, співаче, війни!"

А моя пісня сумна, як ця сирітка,
Бо в болю й муках плекалась в душі,
І це я пишу, чим серце накипіло,
Тому сумні мої вірші.

Дм. Захарчук.

ОЛЕНА БУСІНҐЕР,
мецо-сопран Флорентайн Ґренд Опера Компані, виступить як Любов у опері „Мазепа" дня 4 лютого в Месса Temple, New York.

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

Музика Ол. Кошиця до Літурґії.

Перед мною синя книга, якої наголовок є: ЛІТУРҐІЯ Святого Іоанна Златоустого, на мішаний хор. Музику склав Ол. Кошиць. Друковано мімеографом Українського Інституту ім. Петра Могили, Саскатун, Саск.

Не можна не звернути на цю книгу особливої уваги. Вже перше слово „ЛІТУРҐІЯ" дає молитовний настрій, а імя автора хорової обрібки, Ол. Кошиця, каже нам, що стоїмо перед небуденною появою.

Ніхто із нас, ні тут ні на Україні, не знає так церковної нашої музики, як професор Ол. Кошиць. Сам він, вихованець Київської Духовної Академії, а відтак її професор і діріґент її хору, мав час перестудіювати наш церковний спів, якого мелодії сягають передхристіянської доби нашого народу.

Церковні напіви нашої церкви майже без сумніву творені у стилі української пісні: найчастіше мелодія вгору іде скоками, а вдолину спливає легко, ступнями. Наші напіви залежні від складу тексту і від його змісту, — через це вони такі мелодійні, ритмічно цікаві і настроєві.

Між нашими церковними напівами подибуємо часто і чужосторонні мотиви (сербські, болгарські і грецькі), та всі вони з часом зукраїнізувалися, найчастіше у закінченнях.

Книга Ол. Кошиця це немов величавий храм, що зберігає у собі цінности нашого народу.

Отворив книгу і читаю:

ЗАУВАЖЕННЯ.

„Складаючи сю музику до Служби Божої, я мав на оці хори Українських Церков в Америці й Канаді. З огляду на це я старався уникнуть в музиці труднощів технічно-хорового й вокального характеру, надаючи до музикальних тем самої простої гармонії, в межах звичайного голосового діяпазону. На випадок, колиб в хорі не було низьких басів, реґент може викинуть в басовій партії нижні подвійні ноти.

„Херувимська ч. 1-ше є Харківського напіву й дуже поширена на Великій Україні; Херувимська ч. 2 є Галицького напіву; мелодія-ж Херувимської ч. 3-те взята з „Церковного Обіходу" (подібна—„Спасеніє соділал єси"). З Обіходу-ж взято мелодію Київського розспіву до запричасника „В память вічную" та „Аллилуя", а на підставі її зроблено запричасник „Хвалите Господа". Мелодія „Житейскеє море" взята з канону 6-го гласу Київського розспіву. „Видіхом світ істини" і „Да ісполняться уста наша" зроблено на підставі Сербського напіву.

„Автор".

Сімор, Конн., Америка.
Грудень 1930 р.

Музику до цеї Літурґії склав Ол. Кошиць до тексту нашої старовинної церковної мови.

Переходжу-переграю кусень за кусником. Що за краса! — Усі такі гарні, легкі, ясні, виразисті, щирі та повні своєрідного аромату.

Це наша рідна музика, по мистецьки зложена! Давно вже ждали церковні хори такої збірки і за таку прекрасну працю велика подяка нашому авторови-мистцеви Ол. Кошицеви.

М. О. Гайворонський.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АЛЕНТАВН, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 20 листопада наша громада врочисто відсвяткувала Листопадове Свято, в якому взяли участь як алентонські, так і позамісцеві Українці, головно з околичних місцевостей: з Нортгемптон, Палмертон, Бет, Бетлегем і т. д. Свято складалося з церковної й громадсько-народньої частини.

В церкві Пр. Діви Марії епископ Жук і чотири священики відправили торжественну панахиду.

Після панахиди, епископ д-р Жук виголосив патріотичну проповідь, в якій згадав похвальними словами геройство Української Армії в 1918 році та підкреслив, що наша визвольна боротьба має за собою шляхотні пориви щирих мас і те якраз дає нам певність, що ми дійдемо до своєго державного життя. Проповідник згадав дальше, що ми ніколи не повинні зражуватися хвилевими невдачами в визвольній боротьбі, бо кожна визвольна боротьба має геройські вчинки та перемоги, а також і невдачі. Кожда визвольна боротьба тревае довший час, отже і наша визвольна боротьба ще не скінчена. У здобутках і невдачах, у радісних моментах — геройських вчинках та в кровавій боротьбі ми мусимо гартувати наші характери, щоб у прихожий час, який нам може дати історія кождої хвилі, виступити з подвійним завзяттям знов до боротьби й осягнути найвище добро для нації, себто незалежну державу.

Українці в Америці плеканням своєї культури та матеріяльною допомогою повинні піддержувати Рідний Край, який ще нині на всіх наших землях стогне у боротьбі з усіми окупантами.

Другу частину Листопадового Свята виповнив Листопадовий Концерт усякому без ріжниці приналежностей церковних, чи політичних, взяли участь Українці з Алентавн і околиці. Мабуть відколи Алентавн має свій Народний Дім, то його саля не була ще так битком набита, як на сьорічнім святі.

Листопадовий Концерт розпочався промовою о. Петра Середи. Бесідник підкреслив, що Листопадове Свято, у якому ми віддаємо пошану тим, котрі полягли в боротьбі за нашу державність, повинні святкувати всі Українці, без огляду на якінебудь церковні чи партійні переконання. Кождий свідомий Українець, окрім інших цілей, до яких він змагає, має одну найважнішу ціль, а це: визволення народу і придбання належної йому державности.

Після промови о. Середи слідували співи хору, яким уміло проводив місцевий учитель Д. Стецик.

Алентавнський хор, який пописувався своїми співами числить понад пятьдесять підібраних голосів, між якими вирізняються дівочі голоси.

Співи були уміло дібрані. На вступі хор проспівав: „Ви жертвою в бою лягли", „Кровава луна" і „Козака несуть" з таким чуттям, що всі присутні були захоплені.

В концерті виступали також школярі двома партіями по 80 дітей, з яких головно малі діти, від 6 до 8 літ, дуже любо зворушували присутніх.

Крім вокальних точок мішаного хору й дітвори були вплетені музичні виступи та декламації.

На Листопадовому Концерті був реферат п. Теодора Федуся „Про добуття Львова". В своїму рефераті п. Федусь з подробицями описав бої за Львів, розгроблення австрійських частин у Львові, та рукопашні бої за задержання Львова.

Святочну промову виголосив о. д-р Клодницький. У своїй промові бесідник зазначив двоякий характер свята — жалібний, бо ми — говорив бесідник — поминаємо тих, що в боротьбі за волю впали, й веселий, — воскресний, бо наш нарід збудився до нового життя.

У своїй промові бесідник представив наші здобутки на протязі останніх пятьдесятьох літ і на підставі тієї анализи нашого розвитку доказав, що ми вже дозріли до нового державницького життя, та що нема ніякої сили на світі, яка моглаб припинити наші державницькі змагання.

о. д-р Клодницький, як учасник народнього зриву в 1918 році, образово представив нам велич нашого зриву, головно в Галичині, підкреслюючи для зображення присутним подвиги нашої армії ось у такий спосіб: „Ми в 1919 році вже мали таку армію, яка у маршовій формації (машируючи чвірками) получилаби Алентавн з Ню Йорком. Ми хвилево програли, але ми програли тому, що проти нас виступив цілий світ. Проти кожного нашого стрільця, без набоїв до кріса, босого, голодного й обдертого, світ вислав щнайменше пятьдесять разів більшу силу. Проти грудей кожного нашого вояка, огрітих любовю свого народа, було вислано багато сталевих тенків, тяжких гармат, скорострілів і т. д.

„Наша армія по геройськи, з більшим завзяттям ніж хрестоносці, майже два роки боролася за святе діло. І хоч ми хвилево впали, то на крові наших героїв стократно збільшиться число борців за свобідну Україну, яку ми з певністю виборемо".

Після промови наступила **збірка на українських інвалідів,** яка дала більшими жертвами 28 дол. 50 цнт., а дрібними 12 дол. і 12 цнт. Разом 40 дол. 62 цнт.

Жертвували по 1 дол.: В. Лозинський, І. Малицький, М. Паращак, М. Мушастий, М. Заблоцький, еп. д-р Жук, о. д-р Клодницький, п. Клодницька, пані Касич, В. Кіцак, О. Задубера, Мария Рудяк, Н. Брус, І. Сопчак, Л. Хома, З. Гоцалюк, С. Сідловський, П. Яремчук і Марія Мешко; по 50 цнт.: о. Середа, Д. Стецик, Я. Падаров, П. Лагоцький, В. Климань, Анна Салаш, Т. Савчук, К. Мазурчик, Н. Антонюк, І. Федорак, О. Попик, Д. Рудакевич, Марія Бойко, Юстина Салаш, Т. Іваськів, Ева Бранко, І. Ценкий, Гр. Евинс і І. Чорний.

По відчисленню видатків вислано через Обєднання 30 дол. 50 цнт.

Свято закінчив громадянин Павло Лагоцький коротким словом. Після того відспівано: „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Громадянин С. Д.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Виставовий Комітет висилає делеґата на Схід.

Український Виставовий Комітет в Шікаго подає до загального відома, що його репрезентант, пан Михайло Белеґай, виїжджає з початком лютого ц. р. на схід на Зїзд представників Союзів і Преси для обговорення подробиць улаштування Першої Української Світової Вистави. При цій нагоді зможе репрезентант по дорозі відвідати всі громади, товариства і місцеві комітети виставові на сході.

Тому, хто бажав би мати нашого репрезентанта у себе для докладнішого обговорення справи Вистави, зволить подати своє зголошення до Виставової Корпорації в Шікаго на слідуючу адресу:

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
2006 West Chicago Avenue,
Chicago, Ill.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШІКАГО:

Др. Мирослас Сімінович, голова; **М. М. Белеґай,** фін. секр.; **Ст. Куропась,** секретар; **Тарас Шпікула,** касієр.

Н. Давискиба, сікретар.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Княжий дар Українки-патріотки на допомогу Української Вистави.

На днях одержала Українська Виставова Корпорація через місцевий Комітет в Ню Гейвен, Конн., дійсно княжий дар від пані Агафії Бундзяк в сумі сто долярів на допомогу Першій Українській Світовій Виставі.

Ця жертва говорить сама за себе. Наскільки нам відомо, пані Бундзяк працює в Ню Гейвен в кухні добродійного Місійного Протестантського Товариства. Своїм невченим, однак високо патріотичним українським серцем пані Бундзяк відчула потребу допомоги такому важному ділу і дала від себе те, що могла.

Для кращої ілюстрації ми залучаємо дословний уривок листа о. Пристая, який є парохом в Ню Гейвен. Між іншими о. Пристай пише слідуюче:

„. . . Панна Агафія Бундзяк приїхала до Америки як неграмотна, бідна, сторкраєва служниця. Нині також тяжко працює в кухні добродійного місійного Протестантського Товариства.

„Можеб хто з шановних інтеліґентних наших українських горячих патріотів порахував, скільки місяців треба працювати бідній зарібниці в часі найбільшої в світі скрути та безробіття, щоби узбирати суму сто долярів — це одно — а друге, скільки мусить бути свідомости та любови у простої зарібниці, коли вона зробила самовільно аж таку княжу жертву для своєї бесталанної батьківщини.

„Я інтеліґент, тай священик, та ще й в додатку буцімто українськии патріот, мушу спустити зі стиду очі в долину, та схилити свою сиву голову перед **українською зарібницею - патріоткою Агафією Бундзяк** та постановити собі, що коли мене не стане на таку жертву (не зі скупарства не можу дати, але з причини бідної позиції і великих фамілійних тягарів), отже постановляю в іншиий спосіб помагати шляхотному ділу Хвального Виставового Комітету.

„Прошу не упадати на вірі, бо віра не одного вже спасла, і нам, Українцям, а в тім випадку Комітетови, поможе і ми возрадуємось і возвеселимся в день нашого Воскресення.

„Щасть Боже! Вам і Шікагу буде слава і честь, а Неньці Україні користь".

Українці й Українки Америки, Канади і цілої еміґрації, ступайте в сліди пані Агафії Бундзяк.

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаго.

Д-р М. Сімінович, голова,
М. М. Белеґай, фін. секр.,
Ст. Куропась, секретар,
Тарас Шпікула, касієр.

БОФАЛО, Н. Й.

Прилюдний запит.

В „Дзенніку для Вшисткіх" з дати Бофало дня 19. січня 1933 р. знаходимо таку оповістку, написану по польськи:

„Зриводу трагічної смерти Великого чоловіка, польського патріота, приятеля Русинів з Бофало, висказуємо свою кондоленцію і жаль по його утраті. За русінський горожанський клюб: **Екзекутива — Бофало".**

Українці з Бофало знають, що померший видавець ляцької газети належав до найбільших україножерів. Тому треба нам знати, що це за „русінський горожанський клюб" вислав свою кондоленцію зприводу смерти ворога Українців у часі, коли всі Українці на всіх землях у жалобі зприводу повішених Ляхами двох молодих українських героїв, свіжих жертв ляцкого насильства.

А в „Дзенніку для Вшисткіх" з 17. січня надруковано, що фінансовим секретарем польського „Клюбу Обивательского на Валентинове" вибрано особу, яка є Українцем. Є нім якийсь п. „Вавжинєц Коваль", котрий зложив присягу в польській касу в польськім костелі.

Думаю, що й та справа повинна бути прилюдно вияснена. В першім випадку нам треба знати, чи маємо до діла з українським клюбом, а в другім, чи з українським громадянином.

М.

НАГЛИЙ СУД.

(15)

Оборонець д-р **Олександер Марітчак** вносить:

1. Переслухати команданта постерунку поліції в Трускавці, Мегаля, на обставину, що Білас в часі переслухання виказав своє алібі, наслідком чого його звільнено з арешту.

2. Переслухати свідків: Остапа Сарабая з Яворова, Володимира Біласа, тепер в тюрмі у Львові, Еву Білас і Марію Білас з Трускавця, які докажуть, що в часі вбивства Голувка Білас був у своїм мешканню, в родиннім гуртку і поза год. 9-ту не виходив з дому.

Свої внески д-р Марітчак мотивує тим, що не можна опиратися виключно на признанні обвинуваченого. Коли Білас виказав перше своє алібі, коли були й інші люди, які призналися до вбивства Голувка, то треба піддати в сумнів зізнання Біласа. Ця справа занадто важна, щоби її не треба було розглянути спеціяльно. А хто зна, чи наслідки цього наглого суду дозволять колись розглянути цю справу так докладно, як можна би це зробити тепер при припиненні розправи та передачі її звичайному судови.

Оборонець **д-р Лев Ганкевич** вносить переслухати д-ра Бірца зі Станиславова на обставину, що підсудний Жураківський лікувався у нього на поважну недугу серця. Ця недуга могла бути причиною психічного забурення, в якому він не міг свідомо розпізнати чину. А сам він зізнав, що в часі нападу він два рази дістав атак серця: раз по одержанні наказу, вдруге вже на коридорі почти, де він втратив свідомість і був би зовсім не вийшов, якби його не були вивели.

Спротив прокуратора.

Прокуратор поділив внески оборони на дві категорії: 1. на переведення доказів, яких не можна уважати річевими; 2. на покликання свідків, що стверддять алібі обвинувачених Данилишина та Біласа у відношенні до вбивства Голувка. Щодо перших, прокуратор рішуче противиться, бо покликані свідки не внесуть нічого нового до розправи; щодо других, залишає рішення трибуналови.

Оборона боронить своїх внесків.

Оборонець **д-р Володимир Старосольський** звертається до трибуналу з проханням, щоби приняв внески оборони в справі вияснення вбивства Голувка. Оборона не хотіла, щоби цю справу розглядати на цій розправі. Але коли на внесок прокуратора трибунал згодився на частинні докази, то тепер повинен пригадати собі своє становище і допустити нові докази в цій справі. Коли оборона ставить проти признання одного обвинуваченого признання до того самого злочину чотирох інших людей, то це такий доказ, якого на розправі про вбивство Голувка не можна поминути. Оборона домагається цілої правди в цій справі не тільки для цеї салі, але для двох громадянств, які тією справою зацікавлені.

Оборонець **д-р Маріян Глушкевич** просить, що коли дозволено прокураторови доказати правдивість зізнань Біласа, то хай буде дозволено обороні доказати їх неправдивість.

(Трибунал удається на нараду).

Після довшої наради трибунал відкинув усі внески оборони і замкнув доказове поступовання.

Предсідник уділяє голос прокураторови.

Промова прокуратора Мостовського.

Високий Трибунале!

З кінцем листопада паде наказ Організації Українських Націоналістів, наказ, яких упало вже багато, наказ, що мав на ціли замах на державне добро (mienie) і на життя, які були з цим добром звязані. Наказ виданий проводом ОУН, який докинув оце до вінця, котрим так чваниться і розголошує в краю і заграницею — ще один лавровий листок у формі злочину грабунку і невинних жертв, які з цеї причини згинули.

Прошу суддів — не перший це чин тої тайної терористичної організації, за десятиліття, зглядно двацятьліття нашої держави. Все це річі надто добре знані і нераз вже в тій салі бачені, тому не буду я їх всіх вичисляти, ані довше над ними зупинятись. Мусів би я вичисляти багато місць, де нападано амбулянси — де грабовано почти — мусів би я вичисляти назвища наших найвищих державних мужів, на котрих нападала та організація. Але не дає мені про те широко говорити останній злочин, що розігрався в Городку Ягайлонськім, в Миколаєві і в Глинній Наварії.

Я промовляю до Трибуналу, до суддів заводових, обізнаних зі справою, знаючих закони може ліпше від мене. Тому позволю собі не брати під увагу фактів, про які тут в останніх днях так докладно чулося. Хочу тільки деякі злочини, деякі діла заокруглити.

Впав наказ верховної влади ОУН і зібрано боєвиків. Стягнено їх не тільки зі Львова — а з багатьох інших місць. Станиславів достарчив Жураківського; Коломия — назвища ще не скажу, бо доходження ведеться; Трускавець дав двох рутинованих і досвідчених боєвиків: Василя Біласа і Дмитра Данилишина. Впав приказ, приказ, доручений оскарженим Зеноном Коссаком — так виказало судове доходження і так закидає йому акт оскарження. Правда, оскаржений Білас відкликав те, що відноситься до оскарженого Коссака, але факт цей доказаний зізнаннями свідків Мотики і Ярослава Біласа, що, користаючи з добродійства закона, відмовився в цій справі зізнавати.

І це приняти мусимо, бо так доказано. Оскаржений Коссак був повітовим командантом ОУН на Дрогобич і як такий на приказ проводу своєї організації візвав листовно через Мотику і Ярослава Біласа оскарженого Валися Біласа, та дав гроші на дорогу до Львова.

Коссак є тим, який причинився до злочину, який потім мав місце, який дав імпульс і достарчив матеріяльних засобів — не тільки дав наказ, але й допоміг достарченням технічних середників.

Як напад відбувся, в дрібниці входити не буду, але зверну на одно увагу. Напад відбувся на обі каси, але головну акцію звернено саме там, де були сподівання грошей — на почтову касу. І тут насувається одно: чому саме Біласови і Данилишинови повірено найважніші завдання у цьому нападі, чому то їм не дали якоїсь функції на коридорі чи в салі скарбовій, але приказано їм йти саме там, де мали бути гроші. Прошу суддів — тому, що то є справці нападу на почту в Трускавці, вишколені вже боєвики і фахівці у нападанні на почти.

Дальше переходить прокуратор утечу Данилишина і Біласа та доказує, що в Наварії і Верині вони стріляли до людей вже безпотрібно. Потім описує похорон постерункового Коята, плач сиріт і т. д.

Оскаржений Жураківський, що признався до своєї участи в нападі, старався свою ролю ограничити до невиної співучасти. Не стріляв, хорий на серце, дався намовити, не міг панувати над собою — брав участь, щоб цим вчинком допомогти своїй нації, прислужитися ціли до якої стремить ОУН. Вину йому доказано. — Здавав він собі справу з того, що робив.

Прошу суддів!

Продовж цілої розправи пересунулася тут понура тінь, а іменно справа вбивства бл. п. Т. Голувка. (Предсідник: Прошу не порушувати цього). Я тільки прошу Високого Трибуналу. Тому, що акт оскаржених тої справи не обняв, хочу вказати, що ясним є, що і те, до чого перед обома суддями і перед поліцією признався В. Білас і що потвердив свідок Мотика і своїм відмовлюванням відповідав Буній щодо вбивства бл. п. Т. Голувка, є правдиве. Це знайде свій епільог в іншому процесі, якщо він буде. А те, що пересунулося в цих днях тут у тій салі, лишиться і змазаним бути не може.

Судове поступовання доказало вину Данилишина, Біласа і Жураківського за участь у нападі зі зброєю в руці і доконання того злочину, який колись називався грабунком, а тепер переступством проти добра (mienia), Данилишина в напрямі злочину намаганого вбивства на особі Слугоцького й Андрухова, Біласа щодо вбивства бл. п. Коята.

Реасуючи все те, вношу, щоби Високий Трибунал видав засуджуючий вирок і не примінював ніяких лагодячих обставин, бо таких нема. Все промовляє проти них, а ніщо в їх користь.

Тому апелюю, щоби до підсудних примінено якнайдальше йдучий вимір кари і всіх чотирох засуджено.

Після промови прокуратора предсідник відложив розправу до середи, год. 10-тої рано. — В середу промовляють оборонці.

Пятий день розправи.

Вже за пів години перед початком розправи саля виповнилась ущерть. Нічого дивного. Нині має оборона дуже трудну задачу. Ставка дуже велика. Рішається доля чотирох молодих людей.

По промові прокуратора, який і для четвертого підсудного, Коссака, жадає найвищої кари, і над тим, найменше загроженим хлопцем, завис меч Дамокля.

Оборона — з огляду на прискорене темпо наглого суду — не була в силі, мимо геройських зусиль, зібрати всіх відводових матеріялів.

На протязі тих кількох тяжких днів кожний, хто пильно прислухувався розправі, виніс враження, що на лаві оборони сидять не лише оборонці-ветитні, але люди, які в тій справі мали сповнити задачу, як громадяни. Бо поза справою Городка, а навіть **понад нею** панувала справа, яку прокуратор на протязі кількох днів старався всіми способами вивести перед наглий суд. Це справа Тадея Голувка.

Перший промовив оборонець Біласа, **д-р Володимир Старосольський,** а дальше **д-р Марітчак** (Біласа), **д-р Шухевич** ім. Данилишина, **д-р Паньківський** (Данилишина), **д-р Ганкевич** ім. Жураківського.

На тому перервано розправу до четверга, до 9-тої год. ранку. Як останній з оборонців говоритиме в четвер д-р Глушкевич. В полудне проголосять присуд.

(Дальше буде)

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

ENGLISH SONGS ON PROGRAM OF UKRAINIANS.

By Eugene Stinson.

The Ukrainian Chorus of Chicago divided its program at the Studebaker yesterday afternoon into three parts, sung in Ukrainian, old Slavonic and English.

As usual, the director of this fortyvoice mixed choir, George Benetzky, chose material of striking quality, great variety and high musical value. The originally English music in his list was "Deep River," "Listen to the Lambs" and "Annie Laurie." The middle group consisted of selections from Tschaikowsky's setting of the "Liturgy of St. John Chrysostom" and was included in commemoration of the composer's death forty years ago (next November). Some of Mr. Benetzky's own material closed the first group and was received with excitement.

Such organizations as the Ukrainian Chorus of Chicago and the Chicago a Cappella Choir are among those which suggest Chicago's development of an international standard in its home products. I should say that both these choruses fall short of this standard in the same respect: They stop with technical attainments of the finest sort; they do not actulally become dynamic and creative.

And it is desirable that they should do so, because it seems so nearly within their powers to do so. Meanwhile it is unnecessary to discuss them on any other basis than that which their actual accomplishments provide. And in this light only the greatest praise can be given Mr. Benetzky's faithful vocalists for the purity of their workmanship, the color they add to our music season and the splendid example they set.

Has Spirit of Fatherland.

I had deep musical pleasure in listening to them yesterday. But in their performance I heard something more than mere singing. This group is one in whom the spirit of the fatherland shines particularly bright. It is idle to deny that American life is in many respects still a frontier life and tends to stifle that originality which, so far as classes are concerned, springs primarily from the people.

In this democratic land there is no people. There are the voters, to be sure, and there are supposed to be citizens. But the principle of equality, ironically as is fails to function in the respects it should, functions disastrously in tending to eradicate from the typical American much distinction of personality and much nourishment to the fancy.

The bitterest fact about the movement represented by the Chicago Friends of Music is that it is dividing the sheep from the goats, that its campaign is serving to crystalize the fact that those approached for their dollar subscriptions are either "interested in music" or are "not interested in music." The movement ought not to have been needed, and it would not have been needed in a European nation. But had it taken place in any European country those who professed themselves as "not interested in music" would consciously have placed themselves among a revolutionary minority and would have faced the necessity of vindicating their curious position.

It is inestimably valuable, then, for so excellent a chorus as this Ukrainian group to have kept alive in the new world, where everything was against such an endeavor, their birthright in music and in civilization.

(The Chicago Daily News, Monday, January 23, 1933).

HERMAN DEVRIES GIVES ALL PRAISE TO THE UKRAINIAN CHORUS.

By Herman Devries.

There is nothing but praise to write, nothing but pleasant memories to treasure of the Ukrainian Chorus and its remarkably talented director, George Benetzky.

Hearing it yesterday at the Studebaker Theater gave us renewed faith in the musical future of Chicago, for which such resources, one of many highly trained organizations in this city, typical of the musicianship of our residents, we need not beg for nor insists upon a place among centers of culture.

It is ours by right.

The Ukrainians delight the ear as well as the eye. The ear is charmed by the quality of their united and harmonious tone and caressed by the pitch perfection of this a cappella singing... the eye enjoys the picturesqueness and warm coloring of the costumes.

The whole performance is thoroughly artistic.

To Mr. Benetzky, our compliments for this gracious gift to an admiring public,—of which this editor will always be, I hope, a willing guest.

(The Chicago American, Monday, January 25, 1933).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 12. січня 1933 р. померла **Ева Ґарбінська,** членниця 226 відділу У. Н. Союза в Смок Рон, Па. Покійна була доброю членицею Союза 12 літ. Померла у молодім віці, не скінчивши навіть 36 років життя. Полишила 9 діточок сиротами і мужа, що є секретарем згаданого відділу.

Похорон відбувся при дуже великім здвизі народа. Прощальне слово виголосив о. Маланяк. Всім присутним текли сльози з жалю за Покійною, що відійшла так перед часом у могилу. Ввесь нарід відвів Покійну і на місце вічного спочинку.

Хай земля буде їй пером.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, отсею дорогою складаю щиру подяку Головним Урядникам У. Н. Союза, за так скоре виплачення мені посмертного по моїм мужові Прокопі Кріль в сумі $1,000. Також складаю щиру подяку членам і урядникам братства св. Андрія Перв., відділ 66 У. Н. Союза., котрі численно віддали останню прислугу покійному Прокопови.

Покійний помер 12 грудня 1932, а похорон відбувся 15 грудня. Полишив четверо дітей сиротами, а мене вдовою.

Бажаю якнайкращого успіху в зміцненню нашого Батька Союза.

Ксеня Кріль, жінка, і діти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(56)

Кілька днів шейк чекав на провідників від племени Ґала в долину Сепулчер, але їх усе не було. Він кілька разів посилав Феджуана до того племени, щоб приспішити прихід провідників. Шейк Ібн Джед боявся того, що може несподівано зявитися Тарзан і перешкодити йому в його намірах захопити дорогоцінности Німру. Крім того Тарзан міг відплатити йому за те, що він захопив рабів там, де Тарзан вважає себе володарем.

Атея, донька шейка, вже не співала більше пісень разом з іншими дівчатами. Не до пісень їй бумо тепер, бо з думки не сходив Цейд. Вона нудилася тепер і рідко коли заглядала через параван до мужеської половини намету, бо тепер її там ніхто не цікавив, хоч там часто збиралися приятелі її батька. Коли вона бувало зазирнула туди, то її очи блищали тоді гнівом, бо вона бачила там того, що спричинив усе нещастя з Цейдом.

Одного разу вона почула звідти переляканий голос Фада, якого вона ненавиділа: „Ібн Джед! Дивися!" Разом з іншими Атея виглянула з намету. Вона була вражена тим, що мужчини почали клясти. До намету йшов мосяжної барви силач, узброєний лише ножем та стрілами з луком. Через його груди була повита міцна травяна линва. „Тарзан з малп! Це він!" — перелякано й незадоволено закричав Ібн Джед. „Прокляття Аллаха на тебе!"

Тимчасом Тарзан спокійно наближався до намету. „Його військо чорних десь недалеко укрите", завважив переляканий Толоґ. Шейк думав і швидко перебігав у голові ріжні пляни та думки. Тарзан спинився недалеко них і мовчки та спокійно став розглядатися. Побачив Стимбола й спинив свій зір на нім. Потім підійшов ближче й запитав: „Де Блейк?" „Звідки я маю знати?" — відповів досить таки наляканий Стимбол. „Я не бачив його вже тижнями".